

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงว่า คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษารุงเทพฯ และภาษาอุดรธานี มีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ และมีความแตกต่างกันในส่วนปลีกย่อยเท่านั้น กล่าวคือ ในด้านรูป ทั้งสองภาษามีส่วนท้ายคำถาม 3 ชนิด เหมือนกัน แต่ในภาษารุงเทพฯ มีคำลงท้าย ไหม กับ หรือ ส่วนในภาษาอุดรธานี มี b^{oo} b^{oo} tii และ waa ภาษารุงเทพฯ นั้น ถึงแม้จะมีคำลงท้ายคำถาม น้อยกว่า แต่ก็มีความคล้ายคลึงกับคำสันธานให้เลือกเอา คือ หรือ ซึ่งในภาษาอุดรธานีไม่ปรากฏคำลงท้ายคำถามลักษณะนี้เลย และในภาษารุงเทพฯ ยังมีส่วนท้ายคำถามที่ประกอบด้วย คำสันธาน และรูปแทนปฏิเสธ คือ หรือ เปล่า ซึ่งไม่ปรากฏลักษณะนี้ในภาษาอุดรธานี แต่เนื่องจาก นี้แล้ว โครงสร้างทางด้านรูปของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในทั้งสองภาษา ก็มีได้ต่างกัน

ในด้านความหมาย คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษารุงเทพฯ และภาษาอุดรธานี มีความคล้ายคลึงกัน เป็นส่วนใหญ่ โดยมีเกณฑ์ทางความหมายที่สำคัญซึ่งสามารถชี้แจงเป็นส่วนใหญ่ โดยมีเกณฑ์ทางความหมายที่สำคัญซึ่งสามารถชี้แจงประเภทคำถามชนิดต่าง ๆ ในทั้งสองภาษาร่วมกันได้ รวมทั้งสิ้น 6 เกณฑ์ และต่างกันเพียงในข้อที่ว่ามีเกณฑ์ที่ 7 [\pm เป็นกลาง] ซึ่งเป็นอรรถลักษณะ แยก หรือ เปล่า ออกจาก ไหม และแยก "ใช่" หรือ เปล่า ออกจาก "ใช่" ไหม ซึ่งใช้ได้เฉพาะกับคำถาม ในภาษารุงเทพฯ และมีเกณฑ์ที่ 8 [\pm สนใจมาก] ซึ่งเป็นอรรถลักษณะที่แยก tii! ออกจาก b^{oo} "m^{een}" tii ออกจาก "m^{een}" b^{oo} และ b^{oo} "m^{een}" tii ออกจาก b^{oo} "m^{een}"-b^{oo} ซึ่งใช้ได้เฉพาะกับคำถามในภาษาอุดรธานี

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย และรูปโครงสร้างของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในทั้งสองภาษานั้น จากโครงสร้างลึกและโครงสร้างผิวของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในทั้งสองภาษาที่เสนอไว้ในท้ายบทที่ 2 ซึ่งมีอยู่ 5 ลักษณะนั้น เมื่อพิจารณาตัวอย่างกว้าง ๆ จะเห็นว่า มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะใหญ่เท่านั้น คือ คำถามพวกที่มีลักษณะโครงสร้างพื้นฐานซึ่งไม่ปรากฏคำกริยา "ใช่" หรือ "m^{een}" พวกหนึ่ง กับพวกที่มีลักษณะโครงสร้างซับซ้อนขึ้นโดยมีคำกริยา "ใช่" หรือ "m^{een}" แทรกอยู่ข้างหน้าส่วนท้ายคำถามอีกพวกหนึ่ง พวกหลังนี้มีลักษณะทางความหมายตาม

เกณฑ์ร่วมกันว่า ความเชื่อดั้งเดิมของผู้พูด เข้ามามีบทบาทในการถาม เป็นคำถามชนิดที่ผู้พูดถาม เพื่อต้องการทดสอบว่าผู้ฟังทราบคำตอบหรือไม่จึงถือว่าเป็นคำถามทดสอบ¹ ส่วนในพวกแรกนั้นใคร่สร้างพื้นฐานในข้อย่อยที่ 2.3.1 (ได้แก่ชนิด หรือไม่ และ h๗? b๖๖), 2.3.2 (ได้แก่ ชนิด ไหม และ b๖๖) และ 2.3.3 (ได้แก่ ชนิด หรือเปล่า) เป็นพวกที่มีลักษณะทางความหมายร่วมกันว่าผู้พูดไม่มีความ เชื่อดั้งเดิมที่เข้ามามีบทบาทในการถามเลย ผู้พูดถามเพื่อต้องการทราบคำตอบจริง ๆ ดังนั้นจึงถือเป็นคำถามแท้² ยกเว้นโครงสร้างพื้นฐานในข้อย่อยที่ 2.3.4 ซึ่งได้แก่คำถามที่มีคำลงท้ายคำถามว่า หรือไม่ 1 กับ หรือไม่ 2 ในภาษารุงเทพฯ และ b๖๖, tii 1 (หรือ waa) กับ tii 2 ในภาษาอุดรธานี ซึ่งถึงแม้จะมีโครงสร้างแบบพื้นฐานคือไม่ปรากฏคำกริยา "ใช่" หรือ "meen" อยู่ข้างหน้าคำลงท้ายคำถามพวกนี้เลยก็ตาม แต่ถือว่าพวกนี้เป็นคำถามทดสอบ เพราะคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่มีคำลงท้ายคำถามชนิดนี้มีลักษณะทางความหมายตาม เกณฑ์ที่ว่า ความเชื่อดั้งเดิมของผู้พูด เข้ามามีบทบาทในการถาม

4.2 อภิปรายผล

ผลของการวิจัยนี้ทำให้มองเห็นรูป และความหมายของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษารุง เทพฯ ละ เอียดและลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพิ่มเติมจากผลงานที่ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับ เรื่องนี้มาแล้วทำให้มองเห็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ เป็นระบบที่สมบูรณ์

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำให้เห็นภาพของระบบคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษารุง เทพฯ ได้สมบูรณ์ขึ้นเพิ่ม เติมจากงานของปราณี กุลละวณิชย์ (2523) และจิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (2525) เพราะได้ครอบคลุมถึงส่วนท้ายของคำถามอย่างกว้างขวาง และได้พยายามจำแนกให้เห็นความแตกต่างของคำถามแต่ละชนิด

ส่วนด้านภาษาอุดรธานีนั้น งานวิจัยชิ้นนี้นับ เป็นการศึกษาระบบคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษาอุดรธานีเป็นชิ้นแรก และ เมื่อนำไป เปรียบเทียบกับระบบคำถามในภาษาอุบลราชธานีของ สมศักดิ์ ทองงอก (Tongngok 1977) ก็ทำให้เห็นได้ว่าคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในทั้งสองภาษานี้ไม่ต่างกันเลย เว้นแต่ภาษาอุดรธานีมีคำลงท้ายคำถาม waa ในขณะที่ภาษาอุบลราชธานีไม่มี

1-2

John R. Searle, Speech Acts (Cambridge : the Univ. Press, 1969), p.66.

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นด้วยเช่นกันว่า ภาษากรุงเทพฯ และภาษาอุตรธานีนั้นไม่มีความแตกต่างกันทางวากยสัมพันธ์ ดังนั้นจึงน่าจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของภาษาถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อดูว่าภาษาถิ่นเหล่านี้มีความแตกต่างกันทางวากยสัมพันธ์มากมายเพียงใดหรือไม่

4.3 ข้อเสนอแนะ

4.3.1 ควรจะมีการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้วัจนกรรมอ้อม (Indirect speech act)¹ ของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ โดยละเอียดต่อไป

4.3.2 ควรจะมีการศึกษาวิจัยคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ โดยละเอียดต่อไป เพื่อดูลักษณะของส่วนท้ายคำถามที่แต่ละภาษานำมาใช้² อาจจะได้ภาพรวมลักษณะที่สำคัญของภาษาตระกูลไท

4.3.3 การศึกษาวิจัยคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษาถิ่นอีสานควรจะมีการศึกษาเฉพาะ เพื่อค้นหาคำลงท้ายคำถามชนิดต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมายแตกต่างกันไปตามภาษาถิ่นย่อย เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกันภายในถิ่นย่อย อาจจะได้ภาพรวมและภาพเฉพาะของคำลงท้ายคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธระหว่างถิ่นย่อย และถิ่นอีสานทั้งหมด ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.3.4 ส่วนท้ายคำถามที่เกี่ยวข้องกับเวลา เช่น หรือยัง ในภาษากรุงเทพฯ และ pāj กับ hux? ḡaḡ ในภาษาถิ่นอีสาน อาจจะมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยละเอียดต่อไปได้

4.3.5 สำหรับผู้ที่สนใจจะนำผลการศึกษาวิจัยนี้ไปใช้ในการทำความเข้าใจภาษาถิ่นอีสาน หรือในการแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง อาจสามารถทำได้หลังจากศึกษาบทที่ 3 เรื่องการเปรียบเทียบลักษณะทางความหมายของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธทั้งสองภาษาให้เข้าใจชัดเจนเสียก่อน เป็นสิ่งสำคัญจนสามารถทำความเข้าใจกับแผนภูมิที่ 12 ได้ จึงอาจจะนำไปใช้ได้ แต่อย่างไรก็ตามภาษาถิ่นอีสานยังมีความแตกต่างกันระหว่างถิ่นย่อย ซึ่งแม้แต่ในอำเภอเมืองอุตรธานีเอง ถ้าเป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลตัวเมืองก็อาจจะปรากฏความแตกต่างทางด้านระบบหน่วยเสียง และคำศัพท์

¹คือ "ความหมายที่เป็นเจตนาของผู้พูดซึ่งไม่สอดคล้องกับความหมายประจำรูปของประโยค" (เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ 2525, หน้า 65).

²ดังเช่นงานวิจัยของแมรีเบธ คลาร์ค ที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ได้ ดังนั้นภาษาถิ่นอีสานในจังหวัดอื่น ๆ เช่น ขอนแก่น สกลนคร หรืออุบลราชธานี เป็นต้น ก็อาจจะมีความแตกต่างกับ ภาษาอุดรธานีในเรื่องเหล่านี้อยู่บ้าง